

Aan de provincie Gelderland, zowel GS als PS
Postbus 9090,
6800 GX Arnhem

per post en per mail:
post@gelderland.nl

Betreft -Reactie op de **Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau plan-MER voor windbeleid en RES provincie Gelderland**

-‘Zienswijze Onderzoeksagenda Milieu voor windbeleid en RES’ zaaknummer 2022-005244;

Geachte colleges

Deil, 17 maart 2023

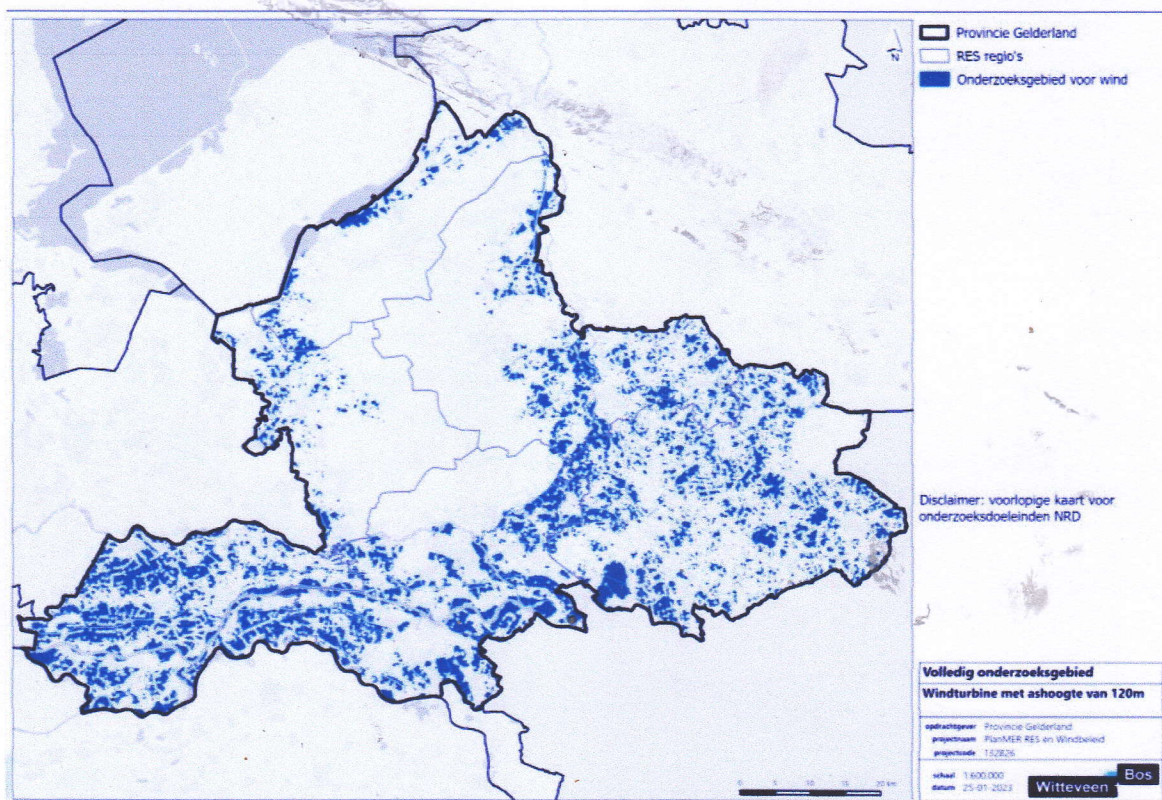
De Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap (hierna te noemen VBL) wil graag een zienswijze indienen op de Nota Reikwijdte en Detailniveau plan-MER voor windbeleid en RES provincie Gelderland. De Vereniging is statutair bevoegd om in het gehele Rivierenland van Doornenburg tot Gorinchem de belangen van natuur en landschap te behartigen.

De provinciale Omgevingsverordening Gaaf Gelderland schrijft in art. 2.62 voor, dat in een bestemmingsplan voor een windmolenpark aandacht dient te worden besteed aan:

- 1 de ruimtelijke kenmerken van het landschap;
- 2 de maat, schaal en inrichting in het landschap;
- 3 de visuele interferentie met een nabijgelegen windturbine of windturbines;
- 4 de cultuurhistorische achtergrond en waarden van het landschap;
- 5 de beleving van de windturbine of het windturbinepark in het landschap.

Voor zover de NRD over deze 5 punten de kaders voor de MER gaat bepalen, wil de VBL het volgende opmerken:

De hagelslag van Benno Strootman

Bovenstaand kaartje uit uw NRD-nota geeft aan hoe zeldzaam versnipperd de plekken voor het plaatsen van windmolens kunnen zijn. Consequentie daarvan zal zijn dat - in welke richting je ook kijkt- je in Gelderland overal windmolens zult zien aan de horizon. De gevreesde 'hagelslag' van Benno Strootman wordt daarmee werkelijkheid. Dat is het gevolg van het feit, dat alle technische, wettelijke en praktische mogelijkheden in beeld worden gebracht waarbij de samenhang van het landschap uit het oog wordt verloren.

Een samenhangend landschapsbeeld

Windparken zijn per definitie door hun hoogte niet in te passen in welk landschap dan ook. Zeker in Rivierenland geldt dat door het grotendeels vlakke en betrekkelijk boomloze landschap.

Dat betekent dat aangeven van 'technische' belemmeringen zoals geluidhinder, nationaal landschap of aanwezige natuur (die uiteraard ook opgenomen moeten blijven!) geen oplossing bieden voor een samenhangend landschapsbeeld van bijvoorbeeld het Rivierenland.

Dat betekent ook, dat het landschapsbeeld van windmolens of windmolenparken provinciegrens overschrijdend is. De te onderzoeken reikwijdte is dus aanmerkelijk groter dan alleen de provincie Gelderland. Zowel de reikwijdte als het detailniveau van windparken dient dus ook in aangrenzende provincies te worden onderzocht.

Voorbeeld: Zo is het dwaas dat eventuele windparken die ten noorden of ten zuiden van de Rijn/Lek worden gesitueerd, niet onderzocht worden op gevolgen zoals genoemd in het NRD (geluidhinder, effecten op natuurgebieden, landschapsverstoring, etc) die in de andere provincie worden ervaren.

Verzoek 1

De VBL verzoekt u daarom het onderzoeksgebied voor de MER uit te breiden naar het aangrenzende provinciegebied zoals in de provincie Noord Brabant, de provincie Zuid Holland, de provincie Utrecht en de provincies Flevoland en Overijssel, voor zoveel nodig.

Windmolens: maak van hun dreigende invloed een kans

Vanuit landschapsoptiek is het beter om te erkennen dat windparken nooit inpasbaar zijn in het landschap, van welke categorie dan ook. Daarom ware het beter om te onderzoeken of een landschappelijk 'groot gebaar' als een lijn van windmolens, de kenmerken van het betreffende landschap kan benadrukken of versterken. De VBL vraagt u ook deze te onderzoeken optie in het NRD op te nemen.

Voorbeeld: in het Rivierenland (provinciegrensoverschrijdend) is de dynamiek van het landschap van oudsher oost-west georiënteerd. De rivieren Rijn-Lek, Linge, Waal en Maas lopen van oost naar west. De dijken, die het Rivierenland beschermen, lopen dus ook van oost naar west. De dijken waren van oorsprong de enige verbindingen tussen steden en dorpen. Het maatschappelijk leven was daarom ook oost-west georiënteerd. Recent is die oost-west oriëntatie nog versterkt door de A15 en de Betuweroute.

Daarom vraagt het Rivierenland erom om windmolens in oost-west lijnvorming langs de A15 te plaatsen (mits andere beperkingen dat toestaan). Dat kan van Doornenburg tot Gorinchem. Daardoor zouden nog meer windmolens in een enkele rij langs de A15 kunnen worden geplaatst. Maar dan vraagt de draagkracht van het Rivierenlandschap er ook om het daarbij te laten. Om niet nog hagelslag elders onder het mom van landmarks te faciliteren. Daarmee benadrukt de enkelvormige lijnopstelling de cultuurhistorisch waardevolle oost-west oriëntatie van het Rivierenland.

Het is heel goed mogelijk dat elders (Achterhoek of Graafschap, Veluwe Vallei) vergelijkbare 'grote gebaren', die de dynamiek van het landschap versterken, mogelijk zijn.

Verzoek 2

De VBL verzoekt u de gevolgen voor het landschap niet alleen technisch te onderzoeken voor wat betreft deelbelangen zoals hinder voor bewoners, invloed op Natura 2000-gebieden, etc. maar ook het landschap te onderzoeken als groter geheel (het grote gebaar) in de regio en provinciegrensoverschrijdend. Ook kan opdracht worden gegeven om in de MER te onderzoeken in hoeverre windmolens het landschap kunnen accentueren

Landschap in sterke harmonie

Indien een lijnvormige rij van windmolens langs de A15 de oost-west dynamiek van het Rivierenlandschap versterkt, dan is het zaak deze lijn zorgvuldig vorm te geven. Daar past geen rafellijn van hoge en lage windmolens boven het landschap. De Vereniging Behoud Lingeland pleit er daarom voor de feitelijke hoogte van de windmolens in het windpark Deil als maatgevend te beschouwen. Deze molens zijn 120 meter masthoogte, zo hebben wij ons laten vertellen. Hogere molens zijn weliswaar rendabeler, maar verprutsen het Rivierenlandschap nog meer dan nodig. De VBL heeft al opgemerkt dat windmolens in het vlakke Rivierenland een enorme impact hebben op het landschap. Meer rentabiliteit moet daarom serieus worden afgewogen tegen de zachtere waarde van het landschap. Laat in deze MER niet uitsluitend economische motieven de doorslag geven. Maar laat ook welzijns- en landschapsmotieven een serieuze rol spelen.

Verzoek 3

De VBL verzoekt u daarom ook om serieus en objectief te laten onderzoeken in welke mate een rafellijn van verschillende hoogtes afbreuk doet aan de harmonie van het landschap, en daarbij niet alleen economische motieven maar ook welstandsmotieven aantoonbaar een rol te laten spelen in het MER-onderzoek.

Moratorium

In de Voortgangsbrief RES-proces van dec. 22 heeft de minister het volgende opgemerkt:

Uit deze Kamerbrief volgt dat de doelstelling van 35 TWh gehandhaafd blijft en waar mogelijk een hoger bod gerealiseerd kan worden.

In dat kader kan worden opgemerkt, dat RES Fruitdelta met haar RES-bod 1.0 reeds ruimschoots de te bereiken die doelstellingen 2030 van de regio heeft behaald. De VBL meent, dat dit een reden is om aan die regio's die een serieus bod RES 1.0 hebben gedaan, ook een moratorium te gunnen.

Natuurlijk moeten die regio's hun bod 1.0 realiseren in de komende jaren tot 2030 - zo nodig met andere modaliteiten (meer zon, meer energiebesparing, meer warmte-opwek)-. Maar zij verdienen dan ook een moratorium m.b.t. realisatie van *nog meer* windturbines tenminste tot 2027. Dan zijn de mogelijkheden om anderszins energie op te wekken en vooral op te slaan vast sterk toegenomen en zou het best kunnen, dat geen extra windenergie meer nodig is.

Verzoek 4

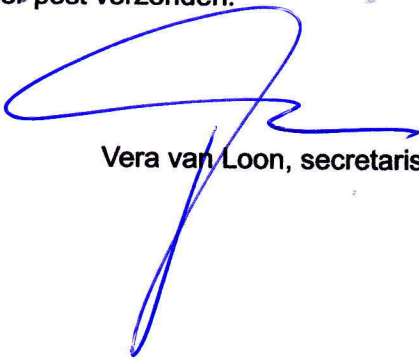
De VBL vraagt u de mogelijkheid van een moratorium aan het instrumentarium van de RES-regio's toe te voegen.

Deze zienswijze wordt zowel per mail als per post verzonden.

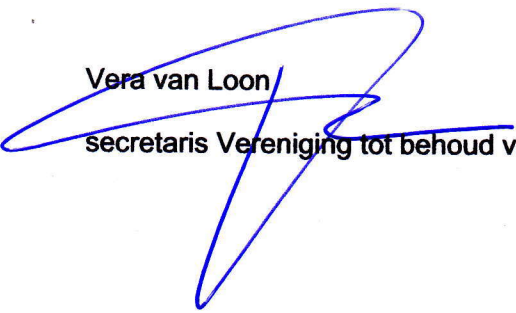
Met de meeste hoogachting

Pieter van Veen, voorzitter

Krachtens volmacht aan de secretaris
getekend

Vera van Loon, secretaris

Vera van Loon

secretaris Vereniging tot behoud van het Lingelandchap